

Správa o výsledku kontroly 2023

Ochrana pred povodňami v SR - kontrola opatrení

Najvyšší kontrolný úrad SR
Lubomír Andrassy, predseda

Kontrolovali sme

SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik

Slovenský vodohospodársky podnik vznikol 1. júla 1997 ako štátny podnik s celoslovenskou pôsobnosťou na plnenie verejnoprospešných úloh. SVP, š. p. patrí medzi strategicky dôležité štátne podniky s upraveným spôsobom hospodárenia, pretože má v správe majetok, ktorý je podľa Ústavy SR vo výhradnom vlastníctve štátu. Spravuje a chráni kvalitu a množstvo povrchových a podzemných vôd, toky riek na Slovensku aj majetok, ktorý na nich štát postavil. Vo verejnom záujme sa stará aj o protipovodňovú ochranu a o vytváranie plavebných podmienok na riekach. Štátny podnik patrí do zakladateľskej pôsobnosti MŽP SR.

Ako sme postupovali

Kontrola bola vykonaná v súlade so zákonom o NKÚ SR a štandardmi, ktoré vychádzajú zo základných princípov kontroly v rámci medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií (ISSAI). Kontrolovaným obdobím boli roky 2018 až 2022 a súvisiace obdobia.

Prečo sme kontrolovali

Kontrola bola pripravená na základe detailného monitoringu plnenia opatrení a identifikovaných rizikových oblastí z kontrol NKÚ SR vykonaných v rokoch 2018 a 2019, najmä čo sa týka nedostatočného financovania opatrení na ochranu pred povodňami z rozpočtovej kapitoly MŽP SR, nezabezpečenia riadneho stavu vodných stavieb a neplnenia smernice EÚ o hodnotení a manažmente povodňových rizík.

Čo sme zistili

- Dlhodobé záporné výsledky hospodárenia podniku sú v rozhodujúcej miere spôsobené nedostatočným financovaním oprávnených výdavkov zo štátneho rozpočtu.
- Pretrvávajúca dlhodobá nestabilita a nepredvídateľnosť financovania neregulovaných platieb z rozpočtovej kapitoly MŽP SR a jej dopad na starostlivosť o majetok štátu v správe SVP, š. p. Od roku 2010 štát nepreplatil cca 334 mil. eur preukázaných nákladov na neregulované služby a každoročne sa tento schodok zvyšuje.
- Nedostatočné financovanie opráv a údržby vodohospodárskeho majetku smeruje k zhoršujúcemu sa technickému stavu vodných stavieb. Celkový technický dlh z hľadiska dlhodobého nenaplnenia finančného vyjadrenia normatívu opráv a údržby za obdobie rokov 2005 až 2020 predstavoval sumu 921,5 mil. eur.
- Vodné stavby, na ktoré boli vydané rozhodnutia orgánov štátnej vodnej správy nemali udržiavaný dobrý stav, čo nebolo v súlade so zákonom o vodách.
- Riziko vzniku havárií na vodných stavbách, povodňových situácií na vodných tokoch a následného ohrozenia majetku a obyvateľov.
- Riziko nesplnenia zmluvy o poskytnutí NFP do 31.12.2023 a spochybnenia oprávnenosti výdavkov NFP na realizáciu aktivít projektu predstavuje sumu takmer 11,9 mil. eur bez DPH.
- Riziko finančných sankcií zo strany Európskej komisie z dôvodu neplnenia smernice EÚ o hodnotení a manažmente povodňových rizík.
- Podozrenie zo spáchania trestného činu porušenia povinnosti pri správe cudzieho majetku – v prípade neoprávneného vyplatenia podielovej odmeny za právne zastupovanie, v celkovej sume 1 846 419,80 eur.

Čo odporúčame

Výboru NR SR pre pôdohospodárstvo a životné prostredie

- požiadať MŽP SR o predloženie dlhodobej koncepcie udržateľného a strategického rozvoja SVP, š. p., v kontexte plnenia národných a medzinárodných záväzkov v danej oblasti. Informovať výbor NR SR v stanovených intervaloch o jej plnení.

VÝKON KONTROLNEJ AKCIE

Účel kontrolnej akcie

Účelom kontroly bolo nielen preveriť a vyhodnotiť plnenie opatrení z predošlej kontroly ale tiež poukázať na rizikové oblasti, najmä čo sa týka financovania protipovodňových opatrení, stavu vodných stavieb, plnenia povinností v zmysle smernice EÚ o hodnotení a manažmente povodňových rizík. Dodatočne bol predmet kontroly doplnený ešte o preverenie podnetu OČTK v súvislosti so zmluvným zabezpečením právnych služieb.

Rámec kontrolnej akcie

Kontrola bola realizovaná v súlade so zákonom o NKÚ SR a so štandardmi, ktoré vychádzajú zo základných princípov medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií (ISSAI). Hodnotiacimi kritériami pri kontrole boli právne predpisy, na základe ktorých boli posudzované a vyhodnocované doklady a informácie poskytnuté ku kontrole. Pri kontrole bol použitý prístup detailného preverovania obsahovej správnosti relevantných dokumentov, vybraných dokladov a postupov, potrebných pre splnenie účelu a predmetu kontroly. Kontrolovaným obdobím boli roky 2018 až 2022 a v prípade potreby aj súvisiace obdobia.

Výsledky kontrolnej akcie

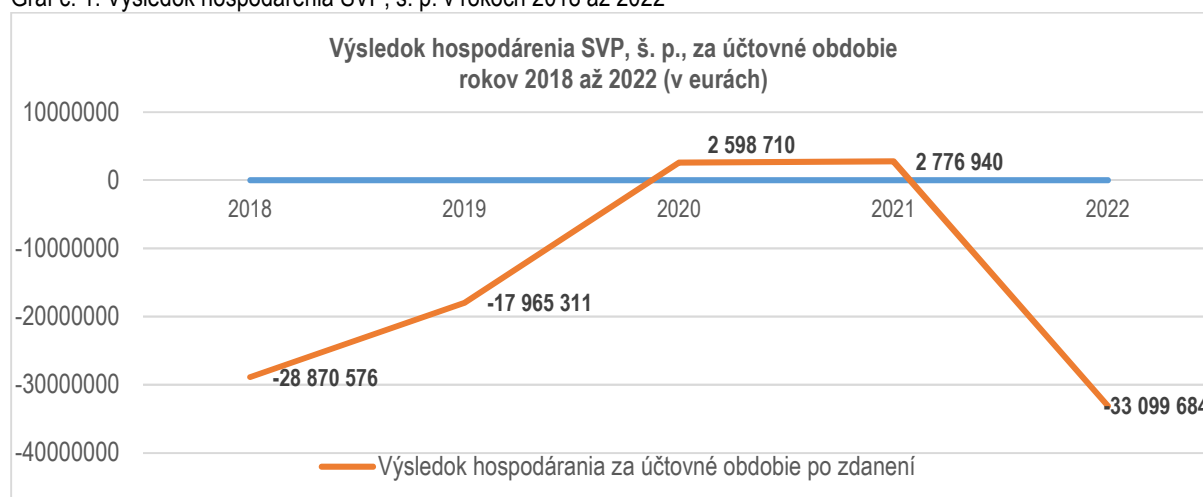
Financovanie štátneho podniku

Slovenský vodohospodársky podnik patrí medzi strategicky dôležité štátne podniky. Spravuje a chráni toky riek na Slovensku a majetok, ktorý na nich štát postavil. Podnik zabezpečuje aj ďalšie činnosti a aktivity v oblasti monitorovania povrchových vôd, technicko-bezpečnostného dohľadu na vodných stavbách, zabezpečovania plavebných podmienok a vytyčovania plavebnej dráhy, havárií na vodných tokoch, zabezpečovacích prác počas povodňových situácií atď. Cieľom je zabezpečiť ochranu prírody a krajiny pred extrémnymi hydrologickými situáciami a následkami povodní v dôsledku klimatických zmien.

Financovanie štátneho podniku bolo predmetom kontrol NKÚ SR, vykonaných v rokoch 2018 a 2019. Už vtedy NKÚ SR upozornil príslušné orgány SR na riziká vyplývajúce z nedostatočného financovania protipovodňovej ochrany obyvateľstva a majetku.

Výsledok hospodárenia SVP, š. p., je vyjadrený v nasledovnom grafe.

Graf č. 1: Výsledok hospodárenia SVP, š. p. v rokoch 2018 až 2022

Zdroj údajov: SVP, š. p.

NKÚ SR konštatuje, že SVP, š. p., od roku 2009 dlhodobo vykazuje stratu, okrem rokov 2013, 2020 a 2021, keď štátny podnik dosiahol mierny zisk cca 2 mil. eur. Kontrolou bolo zistené, že **zisk v rokoch 2020 a 2021 bol dosiahnutý jednorazovými opatreniami najmä na základe úspory nákladov, čo malo za následok nedostatočné zabezpečenie starostlivosti o vodohospodársky majetok vo vlastníctve štátu.**

Starostlivosť o vodné toky a vybudované vodohospodárske diela je jednou zo základných činností SVP, š. p. Prioritnou súčasťou starostlivosti je zabezpečenie nutných opráv a údržby. Nedostatočné financovanie opráv a údržby vodohospodárskeho majetku v správe SVP, š. p. smeruje k zhoršujúcemu sa technickému stavu vodných stavieb. **Celkový technický dlh, z hľadiska dlhodobého nenaplnenia finančného vyjadrenia normatívu opráv a údržby za obdobie rokov 2005 až 2020 predstavoval sumu 921,5 mil. eur.**

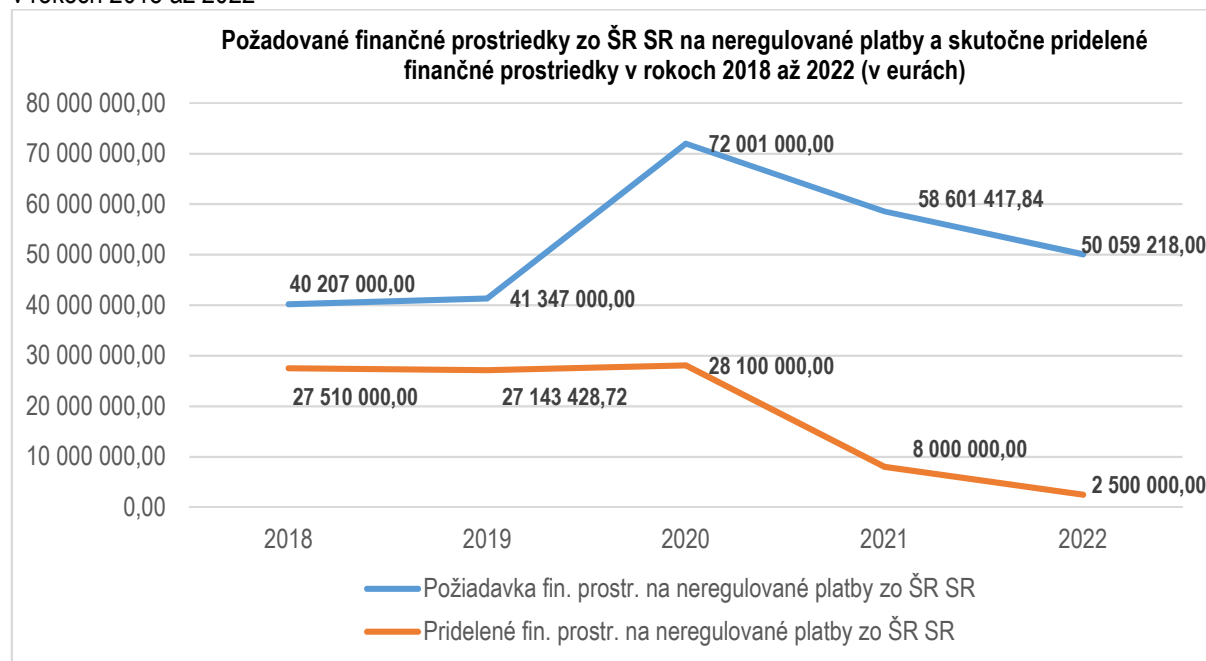
Historicky najvyššiu hodnotu dosiahla strata v roku 2022 a to 33,1 mil. eur. Výška straty bola každoročne ovplyvnená najmä nedostatočnou výškou uvoľnených finančných prostriedkov (z rozpočtovej kapitoly MŽP SR) na neregulované platby, z ktorých boli hradené výdavky na plnenie verejnosprespešných úloh SVP, š. p., pri starostlivosti o vodné toky a s tým súvisiacim plnením povinností štátneho podniku.

Kontrolou bolo zistené, že **dlhodobé záporné výsledky hospodárenia štátneho podniku sú v rozhodujúcej miere spôsobené nedostatočným financovaním oprávnených výdavkov zo štátneho rozpočtu.**

Hlavným zdrojom financovania zákonom stanovených úloh podniku sú tzv. neregulované platby. V zmysle nariadenia Vlády SR o neregulovaných platbách, štátny podnik **každoročne predkladal žiadosť na úhradu ekonomicky oprávnených nákladov za poskytovanie neregulovaných služieb na nasledujúci rozpočtový rok prostredníctvom kapitoly MŽP SR z prostriedkov štátneho rozpočtu.**

Za kontrolované obdobie rokov 2018 až 2022 bola **požiadavka** SVP, š. p., na neregulované platby z rozpočtovej kapitoly MŽP SR vo výške **262,2 mil. eur.** Zo štátneho rozpočtu **bolo poukázaných len 93,3 mil. eur,** čo predstavovalo **len 35,6 % z celkovej požiadavky** na neregulované platby. **Za posledných 5 rokov bol teda rozdiel medzi oprávnenou požiadavkou na neregulované platby a skutočne poskytnutými finančnými prostriedkami zo ŠR SR prostredníctvom kapitoly MŽP SR takmer 169 mil. eur.**

Graf č. 2: Poskytovanie neregulovaných platieb pre SVP, š. p., zo ŠR SR, prostredníctvom kapitoly MŽP SR v rokoch 2018 až 2022

Zdroj údajov: SVP, š. p.

Najmä v rokoch 2021 a 2022 došlo k výraznému poklesu pridelených finančných prostriedkov na neregulované platby zo ŠR SR prostredníctvom kapitoly MŽP SR oproti predchádzajúcim rokom (v roku 2021 len 13,6 % a v roku 2022 len 5 % oproti oprávnenej požiadavke na neregulované platby).

Z výsledkov kontroly vyplýva, že v SVP, š. p., pretrváva dlhodobá **nestabilita a nepredvídateľnosť financovania neregulovaných platieb zo štátneho rozpočtu a jeho dopad na starostlivosť o majetok štátu v správe SVP, š. p. Od roku 2010 (za posledných 13 rokov) štát nepreplatil cca 334 mil. eur preukázaných nákladov na neregulované služby a každoročne sa tento schodok zvyšuje.**

Pokiaľ nebudú finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu poskytnuté v rámci ekonomicky oprávnených nákladov na neregulované činnosti v potrebnej, resp. požadovanej výške, štátny podnik bude môcť zabezpečovať starostlivosť o štátny majetok len v nevyhnutnom rozsahu disponibilných finančných zdrojov. Ak nedôjde k jeho modernizácii a obnove, jestvujúci stav sa bude naďalej zhoršovať a štátny podnik si nebude plniť zákonom stanovené povinnosti.

NKÚ SR upozorňuje na skutočnosť, že úsporné opatrenia nedokážu zásadne zmeniť dlhodobé stratové hospodárenie SVP, š. p. Týmto spôsobom je síce možné krátkodobo zlepšiť hospodárske výsledky podniku a niektoré jeho činnosti, ale tie nedokážu riešiť závažné problémy nerealizovanej údržby a modernizácie. Ak nie sú ani oprávnené náklady pokryté neregulovanými platbami dlhodobou a v požadovanej výške, a podnik nemá možnosť získať iné zdroje svojho rozvoja, zákonite sa dostáva do výrazných ekonomických problémov. Reálne hrozí zastavenie mnohých rozhodujúcich činností štátneho podniku, vrátane činností povinných podľa viacerých zákonov - vodného, protipovodňového a zákona o vnútrozemskej plavbe alebo ich nedostatočné plnenie v zmysle kvality a rozsahu. Môže sa prehľbiť **ohrozenie prevádzkovej schopnosti stavieb a bez zvýšenia neregulovaných platieb či iných reálnych zdrojov hrozí aj riziko neprimeraného prepúšťania zamestnancov.**

Stav vodných stavieb

SVP, š. p., si plní úlohy vo verejnom záujme v oblasti vôd a vodného hospodárstva za predpokladu zabezpečenia potrebných finančných prostriedkov. Jednou z významných činností na zisťovanie adekvátneho stavu vodných stavieb je technicko-bezpečnostný dohľad. **SVP, š. p., prostredníctvom odštepných závodov prevádzkuje 311 vodných nádrží a 73 čerpacích staníc, vrátane prislúchajúcich prevádzkových objektov a technologických zariadení. Väčšina existujúcich vodných stavieb je v prevádzke viac ako 40 až 60 rokov.**

Na existujúcich vodných stavbách sa intenzívnejšie, než v minulosti, prejavujú javy súvisiace so starnutím priehradných telies a ich podloží. Vzhľadom na vek vodných stavieb, opotrebovanie a morálnu zastaranosť technologického vybavenia, mnohé z nich si vyžadujú rekonštrukciu a modernizáciu.

O životnosti priehrad, ktoré sú postavené z prírodných materiálov, ako je zem, resp. kameň nepojednávajú žiadne technické normy. Keďže prírodný materiál nestarne tak ako betón, životnosť zemných priehrad je obmedzená starnutím materiálov ktoré sa pri ich výstavbe použili a sú ich súčasťou, ako je železobetón a oceľ.

Starnutie vodných stavieb sa prejavuje hlavne degradáciou železobetónových častí, koróziou kovových častí hradiacich konštrukcií, uzáverov a potrubí, či degradáciou tesniacich prvkov. Vychádzajúc z historických skúseností s výstavbou vodných nádrží na Slovensku, ktorá má viac ako 400-ročnú históriu, možno konštatovať, že životnosť zemných priehrad je 100 a viac rokov. Prvá zmienka o vodnej nádrži z okolia Banskej Štiavnice pochádza z roku 1510 a ide o vodnú stavbu Veľká Vodárenská, ktorá v súčasnosti stále existuje a slúži obyvateľom a návštevníkom Banskej Štiavnici; má viac ako 500 rokov. Projektovaná životnosť oceľových konštrukcií na vodných stavbách je bežne 30 až 50 rokov. Na Slovensku sú k dnešnému dňu v prevádzke vodné stavby zo 70., 60., ale aj z 50. rokov 20. stor., a to bez zásadných investícií, opráv a renovácií. Životnosť zemných priehrad je podmienená primeranou starostlivosťou a pravidelnou údržbou o ich súčasti, pri dobrej starostlivosťi možno uvažovať o životnosti prevyšujúcej 100 rokov.

Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že **v dôsledku nedostatočného financovania neboli viaceré vodné stavby udržiavané v riadnom technickom stave. Vodné stavby v celkovom počte 24, na ktoré boli vydané rozhodnutia orgánov štátnej vodnej správy, nemali udržiavaný dobrý stav, čo nebolo v súlade s § 48 ods. 4 písm. g) zákona o vodách**, podľa ktorého je správca toku povinný prevádzkovať a udržiavať vodné stavby v riadnom stave.

Dlhodobá nepriaznivá finančná situácia však neumožňuje štátnemu podniku priebežne odstraňovať všetky nedostatky zistené na základe technicko-bezpečnostného dohľadu. Finančné prostriedky z rozpočtovej kapitoly MŽP SR dostatočne nepokrývajú náklady na nevyhnutnú opravu a údržbu vodných diel, na riešenie dlhodobého havarijného stavu. Pretrvávajúca finančná poddimenzovanosť podniku negatívne ovplyvňuje realizáciu opráv a údržby vodných stavieb.

Napríklad zo štúdie hodnotiacej potrebu realizácie opatrení **na stavbách Vážskej kaskády** (uvedenej do prevádzky v roku 1936), ktorá bola vypracovaná v roku 2021, vyplýva, že kumulatívne vyčíslený **investičný dlh, vytvorený dlhodobým podfinancovaním SVP, š. p., je vo výške 165,5 mil. eur.**

NKÚ SR konštatuje, že v dôsledku nedostatku finančných prostriedkov z rozpočtovej kapitoly MŽP SR bola starostlivosť o vodné stavby zabezpečovaná len v nevyhnutnom rozsahu, čím vzniká **riziko vzniku havárií na vodných stavbách, povodňových situácií na vodných tokoch a ohrozenia majetku a obyvateľov.**

Dôsledkom tohto stavu je, že na existujúcich vodných stavbách, z ktorých mnohé majú aj viac ako šesťdesiat rokov, čoraz častejšie vznikajú problémy vyplývajúce z ich starnutia, ktoré sa už dlhodobo riešia len nevyhnutnými opravami – v rámci finančných možností, ktoré nepriaznivú situáciu neriešia, ba postupne môže dochádzať k haváriám vodných stavieb. Taktiež klimatické zmeny, v dôsledku ktorých sa striedajú obdobia extrémneho sucha a vysokého objemu nárazových zrážok, majú stále významnejší vplyv na eróziu a riziko havárií vodných stavieb.

Napríklad v prípade takého poškodenia vodárenskej nádrže Starina, že by sa musela vypustiť, bez pitnej vody by ostalo približne 327 tisíc obyvateľov.

NKÚ SR upozorňuje, že takáto situácia je dlhodobo neudržateľná a je nevyhnutné okamžité riešenie zlého technického stavu vodných stavieb, kde do budúcnosti vzniká riziko havárií.

Plnenie (neplnenie) smernice EÚ o hodnotení a manažmente povodňových rizík

V zmysle smernice EÚ o hodnotení a manažmente povodňových rizík, transponovanej do zákona o ochrane pred povodňami, sú členské krajiny povinné aktualizovať mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika. Tieto mapy tvoria základ pre vypracovanie plánov manažmentu povodňových rizík. Manažment povodňových rizík je neoddeliteľnou súčasťou integrovaného manažmentu povodia.

NKÚ SR preveril, ako si SR prostredníctvom správcu vodohospodársky významných vodných tokov plnila povinnosti v stanovených termínoch. Kontrolou bolo zistené, že **z ôsmich povinností bola zo strany SR v stanovenom termíne splnená len jedna**, a to prehodnotenie predbežného hodnotenia povodňového rizika, pričom jeho aktualizácia bola spracovaná a predložená MŽP SR dňa 13.12.2018, tzn. v termíne do 22.12.2018.

Po stanovenom termíne (do 22.03.2019) bola zo strany SR splnená povinnosť sprístupniť Komisii prehodnotenie predbežného hodnotenia povodňového rizika a jeho aktualizáciu (sprístupnená bola Komisii 19.07.2019). Po viac ako troch rokoch po termíne, dňa 15.06.2023 boli sprístupnené aktualizované mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika Komisii (termín bol do 22.03.2020).

Vzhľadom na nedostatočné vlastné kapacity, zabezpečoval štátny podnik vypracovanie aktualizácie máp povodňového ohrozenia a povodňového rizika, ako aj aktualizácie plánu manažmentu povodňového rizika – externým zhotoviteľom. Vzhľadom na to, že **celý proces verejného obstarávania** od zverejnenia oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania po konečné rozhodnutie Úradu pre verejné obstarávanie **trval takmer 27 mesiacov** (do 29.11.2021), **nebolo pre SVP, š. p., reálne, aby splnil termíny na ich predloženie a sprístupnenie.**

Kontrolou bolo zistené, že stále **nie sú vypracované finálne verzie návrhov plánov manažmentu povodňového rizika**. Tieto majú byť dodané podľa aktualizovaného harmonogramu do 31.12.2023 (pôvodný zmluvne dohodnutý termín bol do 31.07.2023). Následne by mal prebiehať proces v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a po jeho ukončení musia byť schválené predmetné dokumenty na úrovni oprávnených orgánov SR. Až potom bude možné realizovať sprístupnenie plánov manažmentu povodňového rizika EK, a to najneskôr do 30.06.2024 (termín stanovený v smernici EÚ bol do 22.03.2022).

Projekt „Hodnotenie a manažment povodňového rizika – aktualizácia“, bol implementovaný v rámci zmluvy o poskytnutí NFP. **NKÚ SR poukazuje na reálne riziko, že v prípade nedodržania konečného termínu splnenia zmluvy o poskytnutí NFP – do 31.12.2023, hrozí spochybnenie oprávnenosti výdavkov NFP** (celkové oprávnené výdavky na realizáciu aktivít projektu predstavujú sumu 11 866 344,30 eur bez DPH).

NKÚ SR upozorňuje, že v súvislosti s nedodržaním práva EÚ v oblasti hodnotenia a manažmentu povodňových rizík môže Komisia rozhodnúť o postúpení jeho prípadu na Súdny dvor EÚ. Ak súd vydá rozsudok v neprospech členského štátu, **hrozia SR finančné sankcie**, ktoré pozostávajú

- z paušálnej pokuty stanovenej na základe času, ktorý uplynul od pôvodného rozhodnutia súdu,
- z denného penále počítaného za každý deň od rozhodnutia Súdneho dvora, až do splnenia povinnosti.

Zabezpečovanie právnych služieb

V súvislosti s podnetom Prezídia policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry na vykonanie kontroly hospodárenia s finančnými prostriedkami SVP, š. p., v prípade uzatvorenia zmluvy o poskytovaní právnych služieb bolo kontrolou zistené, že predmetom zmluvy boli právne služby v dohodnutom rozsahu v zastupovaní v súdnom spore so žalobcom (PHILOTALE INVESTMENTS LTD., Nicosia, so sídlom na Cypre) v konaní o náhradu škody za ušlý zisk z nerealizovanej investície v dôsledku zrušenia nájomnej zmluvy na prenájom pozemkov (zaplatenie 32 290 559 eur s príslušenstvom).

Odmena za poskytnutie právnych služieb podľa zmluvy pozostávala aj z podielovej odmeny vo výške 10 % zo žalovanej sumy s príslušenstvom, pretože SVP, š. p., ako klient akceptoval vyjadrenie advokátky, že výsledok súdneho sporu je s prihliadnutím na okolnosti prípadu veľmi neistý. Následne bola zmluva upravená dodatkom č. 1, na základe ktorého došlo k zníženiu podielovej odmeny na 5 %.

Po ukončení súdneho konania si advokátka vyfakturovala dňa 07.12.2018 dohodnutú sumu podielovej odmeny v celkovej výške 1 846 419,80 eur, ktorá jej bola v plnej výške uhradená dňa 04.01.2019.

V prípade uzatvorenia zmluvy o poskytovaní právnych služieb bolo kontrolou zistené, že k uzatvoreniu dodatku č. 1 k zmluve došlo až po vydaní rozsudku okresného súdu, ktorým bola zamietnutá žaloba žalobcu proti žalovaným subjektom Vodohospodárska výstavba, štátny podnik. a SVP, š. p., v konaní o zaplatenie 32 290 559 eur s príslušenstvom. **NKÚ SR vyjadril podozrenie, že v tejto súvislosti mohlo dôjsť k spáchaniu trestného činu porušenia povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona.** V tomto prípade **došlo k vzniku neoprávneného nároku na podielovú odmenu, umožneniu jej následného vyplatenia v celkovej sume 1 846 419,80 eur.**

Stav a úroveň plnenia opatrení

Na základe výsledkov kontroly „Opatrenia na ochranu pred povodňami“, vykonanej v roku 2018, uložil NKÚ SR štatutárnemu orgánu SVP, š. p., prijať opatrenia na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov.

Kontrolovaný subjekt v správe o plnení opatrení z 26.08.2019 a jej doplnení z 11.10.2019 uviedol, že z 8 prijatých opatrení bolo 5 opatrení priebežne plnených a 3 opatrenia boli splnené. Na základe detailného preverenia a vyhodnotenia plnenia opatrení možno konštatovať, že **z 8 opatrení bolo splnených, resp. priebežne plnených 6 opatrení, jedno opatrenie bolo splnené čiastočne a jedno opatrenie nebolo splnené.**

V súvislosti so 6 opatreniami, ktoré boli vyhodnotené ako splnené, je však potrebné uviesť, že jedno opatrenie bolo splnené po stanovenom termíne. Ďalšie opatrenie síce bolo splnené tým, že v pláne boli navýšené investičné prostriedky tak, ako to opatrenie predpokladalo, ale reálny stav financovania strojového parku bol nedostatočný a mal klesajúcu tendenciu.

Čiastočne splnené opatrenie sa týkalo opatrenia, na základe ktorého mali byť do plánu a rozpočtu SVP, š. p., na rok 2019 prioritne zaradené stavby, na ktorých boli technicko-bezpečnostným dohľadom zistené nedostatky týkajúce sa ich bezpečnej prevádzky. Zo 43 vodných stavieb však bolo zaradených do plánu len 31 vodných stavieb.

Ako nesplnené bolo vyhodnotené opatrenie, v zmysle ktorého mala byť spracovaná aktualizovaná metodika pre hodnotenie a vyčíslňovanie finančných, nefinančných, priamych a nepriamych povodňových škôd v termíne do 22.12.2019, a aplikácia tejto aktualizovanej metodiky v rámci spracovania plánov manažmentu povodňových rizík do 22.12.2021. Aktualizovaná metodika bola vypracovaná a schválená až 05.05.2023.

Záver

Riziká identifikované pred kontrolou boli potvrdené, a to najmä čo sa týka nedostatočného financovania opatrení na ochranu pred povodňami zo ŠR SR prostredníctvom kapitoly MŽP SR, nezabezpečenia riadneho stavu vodných stavieb a neplnenia smernice EÚ o hodnotení a manažmente povodňových rizík.

NKÚ SR poukázal najmä na to, že podnik dosahuje dlhodobú stratu, ktorá negatívne vplyva na plnenie úloh stanovených podniku vo verejnom záujme. Pritom jednou zo základných príčin tohto stavu je fakt, že štát si prostredníctvom rezortu dostatočne neplní svoju povinnosť poskytnúť podniku finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu na neregulované platby na opravy a údržbu.

V dôsledku nedostatočného financovania dochádza k zhoršovaniu stavu vodných stavieb. Vodné stavby si budú stále intenzívnejšie vyžadovať finančne vysoko náročné opravy a obnovy. Postupne môže dochádzať k ohrozeniu prevádzkovej schopnosti vodných stavieb a k zvýšeniu rizika nedostatočnej ochrany obyvateľstva a majetku pred povodňami, zvlášť aj z pohľadu reálne prebiehajúcich klimatických zmien.

NKÚ SR vzhľadom na zistené nedostatky, zahrnie do plánu kontrolnej činnosti v najbližších rokoch výkon kontrol so zameraním na kontrolu rizikových oblastí.

Správa o výsledku kontroly bude zaslaná Výboru NR SR pre pôdohospodárstvo a životné prostredie, MF SR a MŽP SR. Správa bude taktiež predložená na rokovanie Vlády SR.

Reakcia kontrolovaného subjektu

Kontrola na kontrolovanom subjekte bola ukončená protokolom o výsledku kontroly. Kontrolovaný subjekt nepodal žiadne námietky proti pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení.

NKÚ SR uložil kontrolovanému subjektu prijať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a predložiť správu o ich plnení. Účinnosť prijatých opatrení, ako aj ich samotné plnenie bude NKÚ SR priebežne monitorovať.

Kontakt

Najvyšší kontrolný úrad SR

Priemyselná 2
824 73 Bratislava 26
☎ +421 250 114 911
✉ info@nku.gov.sk

SVP, š. p.

Martinská 49
821 05 Bratislava
☎ +421 456 945 101
✉ gr@svp.sk

Zoznam použitých skratiek a skrátenej pomenovaní

EÚ	Európska únia
EK, Komisia	Európska komisia
MŽP SR, ministerstvo	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Nariadenie vlády SR k neregulovaným platbám	Nariadenie vlády SR č. 755/2004 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spoplatňovaním užívania vôd
Neregulované platby	Financovanie služieb vo verejnom záujme na bežné výdavky a to na výdavky súvisiace s preventívnymi protipovodňovými opatreniami a výdavky súvisiace s udržiavaním splavnosti vodných ciest
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej Republiky
SVP, š. p., alebo štátny podnik	Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik
Smernica EÚ o hodnotení a manažmente povodňových rizík, smernica EÚ	Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES/ z 23. októbra 2007 o hodnotení a manažmente povodňových rizík
Smernica MŽP SR č. 4/2006 – 8.3	Smernica MŽP SR č. 4/2006-8.3, ktorou sa ustanovuje forma, rozsah a termíny predkladania podkladov preukazujúcich skutočne vynaložené výdavky vo vodnom hospodárstve, predkladané formou žiadosti
ŠR SR, štátny rozpočet	Štátny rozpočet Slovenskej republiky
zákon o ochrane pred povodňami	Zákon č. 7/2010 o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov
zákon o vodách	Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon)
zmluva o poskytnutí NFP	Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. OPKZP-PO2-SC211-2018-44/01